

2024 Yerel Seçimlerinde Partilerin Afet Politikalarının Seçim Beyannamesine Yansıması

Tuba Kalçık Üstündağ¹

Özet

6 Şubat 2023’de Kahramanmaraş’ta meydana gelen depremler asrın felaketi olarak tanımlanmıştır. Depremin toplumsal ve ekonomik etkisi devam ederken Türkiye 31 Mart 2024’de yerel seçimlere gitmişti. 6 Şubat Depremlerinin yarattığı etki nedeniyle partiler seçim beyannamelerinde afet politikalarına vurgu yapmıştır. 2024 Yerel Seçimlerinde en çok oyu alan CHP ve AK Parti’nin seçim beyannamesinde yer alan afet politikaları söylem analizine tabi tutularak karşılıklı olarak incelenmiştir. Çalışmada, 31 Mart 2024 Yerel Seçimlerinde CHP ve AK Parti’nin seçim beyannamelerindeki afet politikalarına mercek tutarak, benzerlikler ve farklılıkların ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Çalışma kapsamında, 2024 Yerel Seçimlerinde partilerin afet politikalarında farklılıklar tespit edilmiştir. Afet politikalarına yönelik vaatler analiz edildiğinde ise, partilerin ideolojik kimliği hem afet öncesi hem de afet sonrası döneme dair ortaya koydukları vaatlere yanmıştır. Seçim beyannamesinde AK Parti, CHP’ye göre afet politikalarına daha geniş yer ayırmıştır.

Giriş

Ülkemiz bulunduğu coğrafi konum nedeniyle tarihten bugüne bir çok kez afetlere maruz kalmıştır. Doğal, insan kökenli veya teknolojik kaynaklı bir olayın, insanların normal faaliyetlerini ve hayatın doğal akışını kesintiye uğratmak veya durdurmak suretiyle etkilemesi şeklinde tanımlanan (Ergüner, 1996:263), afetler hem insan kaybına hem de ekonomik ve sosyolojik tahribata yol açmaktadır. Toplumlara yakından etkileyen en yıkıcı afetlerin başında ise deprem gelmektedir. Deprem kuşağında olduğu için Türkiye’de en fazla yaşanan ve sonuçları açısından da en yıkıcı olan afet depremdir.

1 Doç. Dr., Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, tuba.kalcik@marmarara.edu.tr, ORCID ID: 0000-0003-1611-6879

Deprem kaçınılmaz olsa da bunu en az hasarla atlattmak adına alınacak ve uygulanacak bir dizi önlemler de afet politikalarını oluşturmaktadır. Sonuçları açısından da ‘Yüzyılın Felaketi’ olarak da adlandırılan 6 Şubat 2023’de Kahramanmaraş merkezli deprem toplamda 11 ilimizi doğrudan etkilemiştir. Bu deprem, büyük bir yıkımı da beraberinde getirmiştir. Yaklaşık 14 milyon vatandaşı etkileyen 6 Şubat Depremleri aynı zamanda afet politikalarına yönelik toplumsal hassasiyetin ve farkındalığın artmasına da yol açmıştır. Afet önleme ve zarar azaltma süreçlerinin belirlenmesinde, afet politikalarının uygulanmasında kullanılan afet yönetimi, genelde afet öncesi olarak tanımladığımız önleme, risk azaltma ve hazırlık aşamalarını, afet anında kişisel davranış ve korunma konularını, afet sonrası dönemlerde ise müdahale ve yeniden inşa aşamalarını içerir. (Tercan, 2018:104) Afetlerin etki alanında kamu hizmeti veren birimlerin başında yerel yönetimler gelmektedir. (Korkın ve Öztop, 2022:62) Bundan ötürü de yerel yönetimlerin yani belediyelerin afet yönetimi konusundaki planlamaları, projeleri çok önemlidir. Doğal afet dönemlerinde anahtar bir role sahip olan yerel yönetimler, depremin gerçekleştiği bölgeyi ekonomik, sosyal ve fiziki açıdan en iyi tanıyan, ihtiyaçları en iyi bilen, bölgeye en yakın ve ulaşması en hızlı ve kolay olan aktörlerdir. (Duruel, 2023:2404) Tam da bu noktada, yarattığı yıkım açısından Türkiye deprem tarihinde de iz bırakan 6 Şubat 2023’deki depremlerin ardından yapılan ilk yerel seçimlerde, siyasal partilerin seçim beyannamelerinde ortaya koyduğu afet yönetim politikaları daha da önemli bir hale gelmiştir. Siyasi partilerin, resmi politikalarını seçmenlere açıkladığı seçim beyannameleri, partilerin politik öncelikleri ve tercihlerini ortaya koymak adına değerli kaynakların başında gelmektedir. (Aytaç, 2017:11) Kendilerini tanıtmak, politikalarını ve vaatlerini seçmenlere anlatmak adına yürütülen siyasal kampanyaların önemli bir unsuru olan seçim beyannameleri bir anlamda seçmenler yapılan mutabakat niteliği de taşımaktadır. Seçmen tercihini etkileyerek ve onun rızasını alarak yönetici konumuna gelmeyi hedefleyen siyasal partilerin, seçim beyannamelerinde eğitim, sağlık, ekonomi, sosyal politikalar gibi bir çok alana dair politika, proje ve vaatleri yer almaktadır. Bu çalışmada, siyasal partilerin seçmenleri etkilemek adına yapılan siyasal kampanyalar çerçevesinde seçim beyannameleri ele alınmıştır. Çalışmanın ilerleyen bölümünde ise, 31 Mart 2024 Yerel Seçimlerinde partilerin seçim beyannamelerinde yer alan afet politikalarına odaklanılmıştır. Türkiye genelinde 31 Mart 2024 Yerel Seçiminde sırayla en çok oy alan CHP, AK PARTİ’nin seçim beyannamelerindeki afet politikaları söylem analizine tabi tutularak karşılıklı olarak incelenmiştir. Bu çalışma, afet gibi olağanüstü dönemlerin, siyasal kampanyaların aracı olan seçim beyannamelerine partiler tarafından nasıl yansıtıldığını ortaya koymak adına yapılacak diğer araştırmalara da katkı sağlaması açısından önem taşımaktadır.

1. Siyasal Kampanyalar Çerçevesinde Seçim Beyannameleri:

Demokrasilerde, seçmenin rızasını alarak meşruiyet kazanabilen yöneticiler, bu amaçla bir çok siyasal iletişim faaliyetinde bulunurlar. McNair (2018:4) siyasal iletişimi, siyaset hakkında hedefe yönelik gerçekleştirilen iletişim olarak tanımlamıştır. Woltan'a göre (1990:21'den aktaran, 2002,24), siyasal iletişimin siyasal alanda üç temel fonksiyonu vardır. Bunlardan ilki siyasal iletişim sayesinde ortaya çıkan siyasal sorunlar bir temele oturtulur ve tanımlanır. İkincil olarak, siyasal iletişim genel geçer bir sorunun siyasal tartışma ve uzlaşma ortamına girmesine meşruiyet sağlar. Son olarak da, üzerine çokça konuşulan ve ortak noktada buluşulan meselelerin gündemden düşmesini sağlamasıdır.

Başta siyasal aktörler tarafından siyasal amaçlara yönelik kullanılan siyasal iletişim, seçmenle her türlü iletişim faaliyetini kapsamaktadır. Günümüzde, siyasal iletişim faaliyetlerinin profesyonelleşmesiyle birlikte siyasal aktörler, seçmenlere ulaşabilmek, onlara kendilerini anlatabilmek ve en önemlisi de siyasal rızalarını alabilmek adına siyasal kampanyalar yürütmektedir. Bir adayın potansiyel seçmene uygunluğu sağlamak, rakiplerine fark yaratmak ve minimum araçla gerekli oy sayısını elde etmek için kullanılan tekniklerin tümü olarak da tanımlanan siyasal kampanyalar (Bongrand, 1992:17), günümüz siyaset arenasında parti veya adayların seçimleri kazanmak adına başvurduğu en etkili yollardan biridir. Siyasal kampanya süreçlerinde parti veya adaylar önerilerini/vaatlerini seçmene sunarak hedef seçmen kitlenin siyasal rızasını almaya çalışır. Adaylar veya partiler kampanya sürecini çeşitli araçlar üzerinden yürütür. Kampanyanın önemli araçlarından biri olan seçim beyannamelerinde partiler önceliklerini, önerilerini ve vaatlerini bütünsel çerçevede seçmene açıklama imkanı bulurlar. Seçmenin oy verme davranışını etkilemek hedefiyle hazırlanan seçim beyannameleri, partilerin ülke yönetimine ilişkin siyasal, sosyal, kültürel ve ekonomik plan ve programlarının kamuoyu ile paylaşıldığı yazılı metinlerdir. (Ertürk ve Şeşen, 2017:64) Tok'un da (2012:284), belirttiği gibi seçim beyannameleri siyasal partilerin seçildiği takdirde izleyecekleri politikaları, hedefleri ve bu hedeflere ulaşmak için kullanacakları araçları kapsamanın yanı sıra seçmenin oy tercihinde etkili bir faktör olan partinin seçilme durumunda uygulayacağı programının da temelini oluşturmaktadır. Seçim beyannameleri, parti ve adayın tanıtımında rol oynamanın yanı sıra; iktidar olma konusu göz önünde bulundurularak geleceğe dair vaatler sunulurken seçim dönemindeki genel atmosfer, toplumsal olaylar dikkate alınmaktadır. (Arkan ve Tanacı, 2020:2) 2024 Yerel Seçimlerine giderken ülkenin genel atmosferi partilerin seçim beyannamelerine de yansımıştır. Yerelde yürütülecek çalışmalarına ve projelerine ilişkin de bir politik belge özelliği taşıyan seçim beyannamelerinde

partiler, (Sarıkaya, 2024:41), seçmenin hassasiyet gösterdiği afet yönetim politikalarına yönelik çeşitli öneri ve vaatlerde bulunmuştur. Tüm bu nedenlerden dolayı da çalışmanın temel kaynağını 2024 Yerel Seçimlerindeki partilerin seçim beyannamesi oluşturmaktadır.

2. Yöntem:

Bu çalışmada 6 Şubat 2023 Depremleri'nden hemen sonra yapılan 31 Mart 2024 Yerel Seçimlerinde partilerin aldıkları oy sırasına göre CHP, AK PARTİ'nin seçim beyannamelerindeki afet yönetimi politikaları araştırmanın kapsamını oluşturmaktadır. 2024 Yerel seçimlerine giderken partilerin afet yönetim bilincini ve farkındalığını saptamak amacıyla seçim beyannamesinde yer alan afet politikaları ele alınmıştır. Partilerin seçim bildirgeleri, partilerin resmi internet sitesi üzerinden alınarak çalışmada kullanılmıştır. Bu çalışmada, söylem analiz yönteminin kullanılarak partiler analiz edilmiştir. Söyleyenin siyasal, ekonomik, tarihi veya kültürel arka planını, mantalitesini veya bakış açısını gösteren söylem (Güngör, 2020:3) aynı zamanda ideolojik bir özellik de taşımaktadır. Bu yönüyle sosyolojik alanda da önem kazanan söylem, konuşma dışında yazılı metinlere de tekabül etmektedir. Söylem analizi ise hem yazılı hem de sözlü olarak bireyler arasında kullanılan dilin analiz edilmesine karşılık gelmektedir. (Gül ve Nizam, 2020:189) Nordquist'e (2020) göre, dil çalışmalarında sadece dilbilgisini veya kelimelerin parçalarını incelerken, söylem analizi söyleyen/dinleyeni içeren iletişimi ele almaktadır. Gür'ün tanımlamasıyla (2013:185) söylem analizi, "bir şeyi söyleme şekli" olan söylemi, içinde üretildiği sosyal ve psikolojik bağlamı ve söylemi etkileyen tüm şartlar göz önüne alınarak algılama, yorumlama, değerlendirme ve tekrar üretme süreçleri ile incelemektir. Bu çalışmada, seçim beyannameleri üzerinden siyasal partilerin afet politikalarına mercek tutarak benzerliklerin ve farklılıkların ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Afet sözcüğü ana sözcük olarak kabul edilerek, söylem analizi yöntemiyle incelenmiştir. Çalışmanın araştırma soruları şu şekildedir:

1. Seçim beyannamelerinde afet politikaları siyasal partilerin ideolojik kimliğine göre farklılık göstermiş midir?
2. Partilerin afet politikalarında öne çıkan temalar arasında benzerlik/farklılık var mıdır?
3. Afet yönetimi konusuna partiler benzer şekilde mi seçim beyannamelerinde yer ayırmıştır?
4. Afet öncesi hazırlıklara yönelik partilerin vaatleri arasında benzerlikler/farklılıklar var mıdır?

5. Afet sonrası döneme dair partilerin vaatleri arasında benzerlikler/farklılıklar var mıdır?

Bu çalışmada ilk olarak siyasal partilerin ideolojik kimliği ele alınarak afet politikaları ile paralellikleri mercek altına alınmıştır. Bunun yanı sıra çalışmada, partilerin seçim beyannamesindeki afet politikalarını nasıl ortaya koydukları incelenerek, vaatleri arasında benzerlikler ve farklılıklar afet öncesi ve afet sonrası dönemlere göre değerlendirilmiştir.

Araştırmanın Bulguları ve Yorumlanması:

Çalışmanın bu bölümünde 31 Mart 2024 Yerel Seçimlerinde sırayla en çok oy alan CHP, AK PARTİ'nin seçim beyannamelerindeki afet politikaları karşılaştırmalı olarak analiz edilmektedir.

3. CHP'nin Seçim Beyannamesinde Yer Alan Affet Politikaları

9 Eylül 1923'de Mustafa Kemal Atatürk tarafından kurulan CHP'nin Türkiye siyasal tarihinde hem siyasal hem de toplumsal açıdan önemli bir yeri vardır. Günümüzdeki siyasal partiler arasında da tarihsel açıdan en köklü parti özelliği taşıyan CHP, Türk Devrimini gerçekleştiren, çok partili rejimi hayata geçiren, kuruluş yıllarından itibaren Atatürkçülük ve cumhuriyetin temel ilkeleri olan cumhuriyetçilik, halkçılık, devletçilik, laiklik, milliyetçilik, devrimcilik partinin omurgasını oluşturmaktadır. 1965'den itibaren de CHP kendisini sosyal demokrat olarak tanımlamaktadır. (Erdoğan, 2017:301) 12 Eylül Askeri Darbesi'nde kapanan parti, Deniz Baykal'ın başkanlığında siyasi hayatına devam etmişti. Baykal'dan sonra partinin başına Kemal Kılıçdaroğlu geçmiştir. Kılıçdaroğlu, 13 yıllık genel başkanlığının ardından koltuğunu 2023'de koltuğunu Özgür Özel'e bırakmıştır. Yeniden açıldığı 1992'den itibaren 1996'ya kadar siyasi hayatına koalisyon hükümetinde devam eden CHP, 1999 Genel Seçimlerinde meclis dışı kalmıştır. 2002 yılındaki genel seçimlerde ise AK Parti birinci parti çıkarken kendisi ikinci parti olmuştur. 2002'den 2024'e kadar girdiği bütün seçimlerde AK Parti karşısında ikinci parti konumunu koruyan CHP, 2024 Yerel Seçimlerde 46 yıllık sonra ilk defa %37,8 oy oranı ile birinci parti olmuştur.

CHP'nin 2024 Yerel Seçim için 'İşimiz Gücümüz Türkiye' sloganıyla hazırladığı 46 sayfadan ve üç ana bölümden oluşan seçim beyannamesindeki afet politikaları incelendiğinde 'afet' in yer aldığı bölümler şu şekildedir: CHP Genel Başkanı Özgür Özel'in kaleme aldığı 'Önsözü'nde, 'Şehircilik ve Yerel Yönetim Yaklaşımı' başlığının altında yer alan genel politikalar bölümünde, 'Halkçı Belediyecilik Anlayışı' başlığının genel politikalar bölümünde, 'Direnci ve Güvenli, Huzurlu ve Konforlu, Adil ve Yaşanabilir Şehirler İçin

Halkçı Belediyecilik’ başlığının altında yer alan ‘Direncili ve Güvenli Kent Belediyeciliği’ alt bölümünde yer almaktadır.

CHP seçim beyannamesinde afet terimine ‘depremler’ ve ‘genel afetler’ ekseninde yer vermiştir. CHP Genel Başkanı Özel’in ‘Önsözü’ olarak yer alan bölümde, 6 Şubat Depremleri’ni referans göstererek, afet terimini iktidar partisini eleştirmek için kullanır. Özel’in kaleme aldığı bu metinde iktidarın ‘kentsel dönüşüm’ ve ‘imarlaştırma’ politikasını ‘rantsal dönüşüm’ olarak nitelendirerek, iktidar karşıtlığı bir pozisyon almıştır. (CHP, 2024:6) ‘Afet’ sözcüğünün ilk geçtiği bölümde iktidar eleştirisi dışında bir politik önermede bulunmayan Özel, bu terimi ikinci kullandığı bölümde ise, seçmenlere şehirlerimizi depremlere ve afetlere karşı dayanıklı, direncili ve güvenli bir hale getireceğinin vaadini sunmaktadır. Afet sözcüğünün kullanıldığı yine bu bölümde, afet durumunda tüm binalara ulaşılacağına vaadini vermiştir. ‘Şehircilik ve Yerel Yönetim Yaklaşımı’ başlığı altında afet sözcüğü şehirlerin afetlere ve onun getirdiği krizlere karşı daha dayanıklı hale getirilmesi ve yerel yönetimler bağlamında afet risk yönetimi becerisinin artırılması yönünde politik önermede bulunmuştur. CHP, seçim beyannamesinin bu bölümünde, ‘güçlendirilmiş ve demokratikleşmiş belediye uygulamaları’ (CHP, 2024:15) vurgusundan sonra afet yönetimine değinerek yerel yönetimlerin yetkilerinin artırılması ve seçmenin katılımıyla demokratik bir afet yönetimi anlayışını benimsediklerini vurgulamıştır. Seçim beyannamesinde yine aynı bölümde afet terimi sorun tespiti için kullanılmıştır. Mevcut belediyecilik anlayışının eleştirildiği bu bölümde CHP, afet terimini geçmiş dönemde uygulanan kentleşme politikalarının, bina sorunun, altyapının depremler, salgınlar, seller gibi afetlere karşı şehirlerin dayanıksız hale geldiğini belirterek, bu sorun için yeni ve yaratıcı çözümler gerektiğini belirtmiştir. Seçmene bu bölümde, ‘halkçı’ olarak nitelendirdikleri belediyecilik anlayışı ile sorunları çözüme kavuşturacağı vaadinde bulunan CHP, afet politikalarını siyasi bir mücadele alanına konumlandırarak, seçmene, partinin ideolojik duruşu olan halkçılık ve sosyal demokrasinin temel unsurlarından biri olan halkın güvenliğini ve refahını birincil sıraya koyan adalet bir anlayışla seslenmektedir. ‘Halkçı Belediyecilik Anlayışı’ başlığının altında CHP, afet terimini, Pandemi, sel, orman yangınları ve depremleri kapsayacak şekilde kullanmıştır. Başta 6 Şubat Depremleri olmak üzere Pandemi, ülkenin çeşitli bölgelerindeki doğal afetleri kapsayacak afet sonrası döneme dikkat çeken CHP, seçim beyannamesinde halkçı belediyecilik önermesinin üçüncü ilkesi olarak dayanışma belediyecilik anlayışına dikkat çekerek geçmiş dönem icraatları olarak ‘yaratıcı ve insan onurunu gözetken’ projeler başlattığını seçmene anlatmıştır.(CHP, 2024:23) Bu bölümde partinin temel yerel yönetim perspektifinin zeminini oluşturan halkçı belediyecilik anlayışla seçmene

halk odaklı, şeffaf, eşitlikçi, dayanışmacı ve sürdürülebilir bir belediyeçilik vaadinde bulunmuştur. İdeolojik duruşuna uygun şekilde ortaya koyduğu halkçı belediyeçilikle CHP, sosyal demokrasinin ilkeleri çerçevesinde eşitlik, dayanışma, adalet, katılımcılık ve toplum odaklı değerleri de yerel yönetim anlayışının merkezine koymuştur. CHP, bu bölümde ise afet gibi olağanüstü dönemlerinde yerel belediyelerinin afet sonrası süreçte halkın yanında yer aldığı ve dayanışma anlayışla toplumun ihtiyaçlarını karşılayan, yenilikçi ve insani projeler ortaya koyduğunu seçmene anlatarak, gelecek dönem için de oy istemektedir. ‘Direnci ve Güvenli, Huzurlu ve Konforlu, Adil ve Yaşanabilir Şehirler İçin Halkçı Belediyeçilik’ başlığının altında yer alan ‘Direnci ve Güvenli Kent Belediyeçiliği’ alt bölümünde, afet terimini 19 defa kullanarak, afet öncesi ve sonrasına dair politikalarına en çok yer verdiği bölüm de olmuştur. Bu bölümde, şehirlerin doğal veya insan faktöründen dolayı ortaya çıkan her türlü afete karşı direnci ve toplumsal güvenliği arttırmayı hedefleyen geniş bir strateji anlatılmıştır. Afet öncesi dönem için seçmenlere afetlere karşı hazırlıklı ve dayanıklı şehirler vaadinde bulunan CHP, kısa, orta ve uzun vaade de mevcut yapıları güvenli hale getireceğini belirterek, afet risklerini minimuma indirmek için bütüncül bir yaklaşım benimsediğini ortaya koymuştur. (CHP, 2024:27) Afetlere karşı proaktif önlemlere yönelik öneriler sunan parti, başta mevcut yapılar olmak üzere imar planlarını ve enerji gibi yatırım planlarını afet riskine karşı dayanıklılık ilkesi çerçevesinde yapacaklarını vaat etmiştir. Afet öncesi risk yönetimi için beyannamede kentsel dönüşüme özel bir yer ayıran CHP, kentsel dönüşümü yönetebilmek adına ‘konut ofisleri’ kuracağını vaat ederek bu ofisler aracılığıyla yapı hasar tespiti, alternatif finansman ve müteahhitlik süreçlerini de koordine edeceğini belirtmiştir. Belediye yetkisi alanında bulunan yapıların yapım yılı, kat sayısı gibi veri içeren dijital konut envanterlerine hazırlayacaklarını da beyan etmiştir. CHP, bu politikasıyla afet öncesi dönemdeki riskleri belirlemek için veri temelli bir yaklaşımı benimsediğini de ortaya koymuştur. Kentsel dönüşüm sırasında kira yardım fonları ve kiralık sosyal konut uygulamaları da yapacaklarını belirten CHP özellikle dezavantajlı grupların barına hakkına yönelik öncelikle bir politika izleyeceklerini de vurgulamıştır. Afet öncesi politikalarının risk planlaması yapılarak yönetilmesi gerektiğinin önemini vurgulayan CHP, bunun için de dijitalleşme çalışmalarını hızlandıracaklarını seçmenlere beyan etmiştir. Afete müdahale sürecinde de ‘kritik öneme sahip’ olduğunu belirttiği bu çalışmaları titizle yürüteceklerini belirtmiştir. CHP’nin afet öncesi sürece dair dikkat çeken bir diğer vaadi ise, iklim krizi kaynaklı sıcak hava dalgaları, kuraklık gibi yeni afet türlerine yönelik de belediyelerin kapasitesini hazır tutacakları olmuştur.

Afetlere karşı güvenli, adil ve sosyal odaklı bir kentsel dönüşüm modelini benimsediklerini belirten CHP, afetlere karşı kentlerin direncini arttırmak için mevcut yapıları güçlendirme, yenileme sürecinde insanların haklarını koruyan ve yaşadıkları mahalleden koparmayacak şekilde yerinde kentsel dönüşüm anlayışıyla hareket edeceklerini beyan etmiştir. CHP, ortaya koyduğu bu modelle halkçı, eşitlikçi, adil ve toplumsal dayanışmaya referans alan bir sosyal demokrasi anlayışla hareket ettiğini seçmenlere göstermek istemiştir. CHP, afet öncesi döneme dair politikasını sosyal demokrasi ilkelerini merkez alarak oluşturmuş ve vatandaşların haklarını koruyan, sosyal adaleti sağlayan ve toplum dayanışmayı arttıran bir anlayış sunmuştur. 6 Şubat 2023 depremlerinde ortaya çıkan toplumsal taleplere yönelik hazırlanan bu öneriler, afet öncesi hazırlığı ve riski minimuma indirmeyi amaçlarken aynı zamanda sosyal demokrasinin ruhuna uygun olarak eşitlikçilik ve dezavantajlı grupların ihtiyaçlarını önceleyen bir perspektifte ele alınmıştır.

Bu bölümdeki afet sonrası döneme dair politikaları ise, afet sonrası hızlı, etkili ve koordineli bir müdahale için toplumun temel ihtiyaçlarının karşılanması, toplumsal dayanışmanın güçlendirilmesi, altyapı ve lojistik güçlendirme, kültürel mirasın korunması, bölgesel işbirliği gibi başlıkları taşımaktadır. Afet sonrası sürece dair seçmene sunduğu vaatlerin başında, afet sonrası kurtarma ve yardım operasyonlarının kesintisiz devam edebilmesi için kritik öneme sahip alt ve üst geçitler, viyadükler gibi altyapının güçlendirilmesi yer almaktadır. Buradaki amaç ise afet anında ulaşım ağlarının güvenilirliğini maksimum düzeye çıkararak, hızlı müdahaleyi sağlamaktır. Bir diğer önemli vaadi ise, deniz limanları, havalimanları ve marinaların afet sonrası kurtarma ve tahliye için hazır hale getirmek için ilgili kurumlarla işbirliği yapacağı olmuştur. Toplanma alanlarının korunması ve genişletilmesine yönelik de vaatte bulunan CHP, vatandaşların güvenli bir şekilde tahliye edilmesi ve toplanması için mevcut yerlerin korunması ve yeni alanların oluşturmasını ve buna yönelik tahliye yolları ve lojistiği önceden planlayacaklarını belirtmiştir. Partinin afet sonrası sürece dair bir diğer vaadi ise, gıda ve su depoları ile temel ihtiyaçlarının karşılanması olmuştur. Afet sonrası temel ihtiyaç olan suyu karşılamak hedefiyle önceden hazırlanmış depolar oluşturacağını ve temel gıdalara ulaşım için bilgilendirmeler yapılacağını belirterek, afet sonrası kaosu önlemeyi ve temel ihtiyaçlara hızlı biçimde vatandaşın ulaşacağını vaat etmiştir. CHP'nin proaktif ve yenilikçi kriz yönetimini yansıtan afet sonrası sürece dair öne çıkan bir diğer vaadi ise, deniz yoluyla acil yardım lojistiği olmuştur. Deniz kıyısı olan şehirlerde, yüzer pontonlar üzerinde acil durum malzemelerin hazır tutulması ve deniz yoluyla ihtiyaç duyulan yerlere tanınması vaat eden parti, afet sonrası lojistik süreçleri hızlandırmak ve yardım dağıtımını etkili şekilde yapabilmek için

yenilikçi bir anlayışla seçmenlerin karşısına çıkmıştır. Afet sonrası yeniden yapılandırmada tarihi yapıların korunmasını da öncelediklerini belirten parti, tarihi yapıların kültürel ve tarihi kimliklerine uygun şekilde güçlendirilmesini hedefleyerek aynı zamanda kültürel mirasa korunmasını amaçladıklarını da seçmenlere beyan etmiştir. Afet sonrası sürece dair, komşu belediyelerle bölgesel işbirliği yapılarak ortak afet ve kriz değerlendirme analizleri ve eylem planları oluşturacağını vaat eden CHP, burada kaynakların etkin kullanmayı ve bölgesel dayanışmayı hedeflemiştir. Bu vaadiyle partinin, bölgesel işbirliği çerçevesinde yerel yönetimlerin kolektif sorumluluk alarak hareket etmesini hedeflediğini göstermesi açısından önemlidir. Dayanışmacı bir anlayışla, CHP kendi bünyesinde yönettiği belediyeler arasında afet sonrası müdahale için ortak bir yapı oluşturarak, belediyelerin koordineli ve uyumlu biçimde afetlere müdahale etmesini sağlayacağını belirtmiştir. Son olarak da, seçmenlere afet sonrası süreçlere yönelik Meclis'e sunduğu Türkiye Afet Yönetimi Kanun Teklifi'nin ilkelerini uygulayacağını beyan etmiştir. Meclis'e sunduğu bu teklifle afet sonrası acil müdahalelerde koordinasyon, iletişim altyapısının hazır tutulması, barınma, sağlık, eğitim, ekonomi ve istihdam gibi alanlarda planlamalar yapılmasını kapsar. Bu teklifinde dikkat çeken bir diğer unsur ise, belediyelerin afet sonrası daha etkin olabilmesi için yerel yönetimlere yeni yetkilerin verilmesi önerisi olmuştur. CHP Meclis'e sunduğu bu teklifle, sosyal devlet anlayışıyla birlikte yerel yönetimlerin özerkliğini güçlendirmeyi hedeflediğini ortaya koymuştur. CHP'nin afet sonrası seçmene sunduğu politikalar sosyal demokrasi ideolojisine uygun olarak şekillendirilmiştir.

CHP, seçim beyannamesinde ortaya koyduğu vaatlerle sosyal adalet, eşitlik, dayanışma, bilimsel ve teknolojik yönetim, çevre duyarlılığını etkin biçimde yansıtarak sosyal demokrasi ve halkçılık ilkesine uygun olarak politikalarını dizayn ettiğini görüyoruz. Özellikle kentsel dönüşüm sürecinde vatandaşın korunmasına yönelik yaklaşımı, sosyal demokrasinin eşitlikçi ve hak odaklı ilkesini yansıtmaktadır. Dezavantajlı grupların korunması ve hak mağduriyeti yaşamaması noktasında ortaya koyduğu vaatlerle de ideolojik duruşunu seçmene göstermeye çalışmıştır. Sosyal demokrasinin önemli bir unsuru olan, devlet-yerel yönetimlerin toplumsal sorunlara planlı, şeffaf ve bilimsel çözümler üretme noktasında da devlet-yerel yönetim işbirlikleri önermesi bu ideolojiyle Aynı şekilde, komşu belediyelerle bölgesel planlama, ortak afet müdahale yapısı ve kriz değerlendirme analizleri gibi vaatleriyle de sosyal demokrasinin de ruhuyla toplumsal dayanışmayı ve kolektif çözüm bulma çabasını göstermesi açısından önemlidir. Çevresel sürdürülebilirlik, kültürel mirasın korunması noktasından da vaatlerini öne çıkaran parti, sosyal demokrasinin çevresel ve tarihi-kültürel yapılara duyarlılık noktasını

yansıması açısından önemlidir. Partinin, sosyal demokrasinin de ilkesi olan toplumsal güvenliği ve refahı arttırmak için alt yapı, lojistik planlama gibi önermeleri de öne çıkarması ideolojik duruşuyla uyumludur. Toplumun tüm gruplarının eşitliğini, refahını ve katılımını odağa alan halkçılık yaklaşımıyla da uyumlu şekilde, barınma, güvenlik gibi halkın temel haklarını koruma, kamu kaynaklarını halkın yararına kullanma ve toplumsal dayanışmayı maksimize etme üzerine vaatlerini oluşturmuştur.

4. AK Parti'nin Seçim Beyannamesinde Yer Alan Afet Politikaları

2001 yılında kurulan AK Parti, girdiği ilk seçim olan 3 Kasım 2002 seçimlerinde iktidar partisi konumuna gelmiştir. Siyasi hayatına yeni başlayan bir parti olarak kimliğini seçmenlere tanıtırken öncelikle Milli Görüş hareketinin içinden çıkmasına rağmen bu hareketle arasına mesafe koyarak kendisini muhafazakar ve demokratik değerlere sahip bir kitle partisi olarak ayrı bir yere konumlandırmıştır. (Doğanay, 2007:68) Partinin lideri Recep Tayyip Erdoğan'ın danışmanı da olan Yalçın Akdoğan, partinin biz ve diğerleri ayrımı yapan ayrıştırmacı siyaset tarzının ülkeyi kutuplaştırmaya götürdüğünü ifade ederek, kutsal dini değerlerin ve etnik kimliğin istismar edilerek siyasette kullanılmasını reddettiğini açıkça ortaya koymuştur. (2004:19) Doğanay'ın ifadesiyle (2007:72) AK Parti, muhafazakar-demokrat kimliğe sahip bir parti olarak, din, gelenek ve ahlakı bir arada değerlendirerek, muhafazakarlığı geleneğin ve toplumsal değerlerin taşıyıcısı olarak konumlandırmıştır. Demokrasiyi topluma hizmet için siyasi bir rekabet ve hoşgörü rejimi olarak gören AK Parti, lideri Erdoğan'ın ifadesiyle (2004), muhafazakar demokrat kimliğini siyaset yaptığı coğrafyanın toplumsal ve kültürel geleneklerinden alarak, siyaseti bir uzlaş alanı olarak görerek, dini dışlayıcı bir siyaset anlayışından uzak tutarak dini önemsemek, toplumun en önemli kurumlarının başında gelen aileyi önceleyerek, yerli ve milli değerler sistemimizi evrensel düzeydeki muhafazakar siyaset çizgisiyle yeniden üretmek gibi temalarla açıklayarak, Türkiye'nin kültürel, dini ve toplumsal alanlarını korumak adına muhafazakar bir kimliği temsil ederken aynı zamanda modern kurum ve değerleri de savunarak demokrat bir kimliği taşımayı amaçlamaktadır. (Özdoğan, 2023:204) Muhafazakar-demokrat kimliği ile 2024 Yerel Seçimleri'ne kadar girdiği her seçimden birinci parti olarak çıkan AK Parti, 23 yıllık iktidarıyla Türk siyasi tarihinde bir ilke imza atmıştır. 2024 Yerel Seçimleri'nde %35, 49 oranında oy alan AK Parti'nin 'Türkiye Yüzyılı Şehirleri İçin Gerçek Belediyecilik' sloganıyla hazırladığı seçim beyannamesi 157 sayfa ve 8 ana bölümden oluşmaktadır. Partinin beyannamede yer alan afet politikaları incelendiğinde 'afet' terimin yer aldığı bölümler şu şekildedir: 'AK Parti Yerel Yönetim Vizyonu' ana başlığının

altında yer alan genel politikalar, ‘Yenilikçi Yerel Yönetimler’ ve ‘Reformcu ve Değişim Odaklı Yaklaşım’ alt bölümünde, ‘Dirençli Şehirler’ ana başlığının altında yer alan genel politikalar, ‘Yerinde Yaşam’, ‘Kentsel Risk Kalkanı’, ‘Türkiye Yüzyılında Şehir ve Çevre’ ana başlığının altında yer alan ‘Yatay Şehirler’, ‘Çevreye Duyarlı Şehirler’, ‘İklim Uyumlu Şehirler’ alt bölümünde, ‘Hizmet ve Eser Belediyeciliği’ ana başlığının altında yer alan genel politikalar, ‘Altyapı ve Üstyapı’, ‘Sosyal Konut ve Kentsel Dönüşüm’, ‘Coğrafi Bilgi Sistemleri’, ‘Afet ve Kriz Yönetimi’ alt bölümünde yer almaktadır.

AK Parti seçim beyannamesinin birinci bölümü olan ‘AK Parti Yerel Yönetim Vizyonu’ başlığı altında belediyecilik anlayışını, tarihsel temelleri, ilkeler perspektifini, vizyonunu ve hedeflerini seçmenlere anlatmaktadır. Yenilikçi, reformcu ve değişimi merkeze alan bu vizyonda, partinin 1994’den beri ortaya koyduğu eser ve hizmet siyaseti ile ortaya konarak bir ekol haline gelen AK Parti Belediyeciliğini Türkiye Yüzyılı’na uyarlamaktadır. Afet sözcüğüne bu bölümde merkezi bir terim olarak yer verilmemiş olsa da vizyonun genel perspektifi içinde afetlere karşı dirençli ve dayanaklı kentler inşa etme vaadiyle ele alınmaktadır. AK Parti vizyonunun temel ilkelerinden biri olarak doğal afetlere karşı sağlam ve dirençli kentler kurma hedefini seçmenlere beyan etmektedir. Bir diğer önemli nokta ise, afetlere dayanıklı, dirençli ve sağlam yerleşim yerleri kuracağını vaat ederek, bu vaadini kentsel dönüşüm, imar planlama ve altyapı çalışmalarıyla da desteklemektedir. Yine bu bölümde kentlerin iklim değişikliğine uygun hale getirilmesi, afet risklerini minimuma indirmek için zemin etüdü yapılmış, fay hatlarından uzak ve yatay mimariyle inşa edilen yapılar vurgulanarak yapıların afetlere karşı dirençli olacak şekilde tasarlanacağı vaadinde bulunmuştur. AK Parti bu bölümde halka hizmet sloganıyla hazırladığı vaatleri, afetlere karşı hazırlıklı ve dayanaklı kentler inşa etmeyi ve halkın güvenliği ile refahını merkeze alan bir anlayışla ortaya koymaktadır. Parti afet sözcüğünü ideolojik bağlamda ‘insan merkezli’ bir perspektifle ele alarak, milletin hizmetkârı olma anlayışını da pekiştirmektedir. Seçim beyannamesinde yer alan afetlere karşı dirençli ve dayanıklı yerleşim alanları oluşturma vaadi, milletin can ve mal güvenliğini koruma anlayışının da bir parçası olarak ortaya konmaktadır. Muhafazakar kimliğine uygun biçimde ‘toplumsal dayanışma’ ve ‘kader birliği’ düsturuyla uyumlu şekilde afetlere karşı dirençli şehirler inşa etme vaadiyle seçmenlerin karşısına çıkmıştır. Partinin afet yönetiminde ortaya koyduğu vizyon toplumsal değerlerin korunması ve güçlendirilmesi açısından önemli bir araç olarak konumlandırılarak ideolojik bir anlam kazanmıştır. ‘Dirençli Şehirler’ ana başlığı altında 6 Şubat 2023 Depremlerinden sonra toplumsal hassasiyetin de arttığı bir süreçte AK Parti, afet öncesi döneme dair hazırlık, dayanıklılık ve risk yönetimi odaklı bir vizyonla afet terimini ele almıştır.

Afet sözcüğünün en çok geçtiği bölümlerden biri olan ‘Dirençli Şehirler’de bu terim deprem, tehdit unsuru gibi kullanılmaktan ziyade proaktif bir anlayışın aracı olarak ele alınmıştır. Yerel seçimden bir süre önce yaşanan deprem felaketinin de etkisiyle, afet terimi, bir yandan deprem odaklı bir ağırlık taşıırken diğer yandan da dirençli kavramı eşliğinde kullanılarak umut verici çözümçü bir yaklaşımla ele alınmıştır. Bu bölümde parti, sel, taşkın gibi doğal afetlere karşı şehirlerin ve toplumun afetlere yönelik hazırlıklı, dayanıklı ve afet sonrası için hızlı toparlanabilir hale getirilmesi için risk azaltma, kentsel dönüşüm, erken uyarı sistemleri ve koordinasyon mekanizmaları gibi politikaları seçmenlere sunmuştur. Afet yönetim politikasının sadece güvenli binalar yapmak olmadığını belirttiği bu bölümde, şehirlerim ekonomik, toplumsal, yönetsel ve çevresel açıdan da daha dirençli hale gelmesi için projeler ürettiğini uyguladığını vurgulanarak, mevcut şehirlerimizi teknolojik yenilikler eşliğinde akıllı şehirler haline getirilme vaadi sunulmuştur. Afet ve acil durum yönetim planlarının, iklim eylem planlarının ve erken uyarı sistemlerini de düzenli olarak güncellediklerini belirterek dirençli şehirler oluşturma birinci önceliği olduğunu seçmenlere beyan etmiştir. Afet yönetiminde köklü bir reforma gittiğini seçmenlere anlatan AK Parti, afetlere ilişkin görev ve sorumlulukları Afet ve Acil Durum Yönetimi (AFAD) çatısı altında topladıklarını belirtmiştir. Beyanname, AFAD ulusal afet koordinasyonunda merkezi bir rolde konumlandırılırken, yerel yönetimlerle entegrasyonu, erken uyarı sistemleri, kriz yönetimi ve toparlanma süreçleri öne çıkarılarak afetlere karşı dirençli şehirler vizyonunun bir parçası olarak ele alınmıştır. Afet sonrası için en önemli çalışmalardan biri olan arama-kurtarma ekibinin de AFAD çatısı altında sayısının arttırdığını söylemiştir. Yine bu bölümde AK Parti, afet öncesi, afet sırasında ve afet sonrasındaki dönemler için ayrı ayrı planlar hazırladığını ve uygulamaya koyduğunu beyan etmiştir. Yine bu bölümde icraatlerinden de seçmenlere bahseden AK Parti, 2020 yılından sonra tüm afetlerde başarıyla hayata geçirdiğini Türkiye Acil Müdahale Planı’na vurgu yaparak, bu planı daha da iyileştireceklerini belirtmiştir. AK Parti ‘yaptıklarım yapacaklarımın teminatıdır’ anlayışıyla bu bölümde, afet sonrası dönemde afetten zarar gören vatandaşların ihtiyaçları çerçevesinde yaptığı bina ve yapıları bir yılda teslim ettiğini belirterek icraatlerini öne çıkararak seçmenlerin vaatlerindeki güvenilirliğini de vurgulamıştır. Yine bu bölümde, afetlere karşı kentlerin direncini ve dayanıklılığını maksimize etmek için beri temelli bir yönetim anlayışından bahseden parti, Bilgi ve İletişim Teknolojileri ile YERELBİLGİ sistemleriyle afet ve kriz yönetiminde nasıl kullandıklarını ve bu sistemlerin afetlere karşı dirençli şehirler oluşturma vizyonuna nasıl katkı sağladığını anlatmıştır. Afet sonrası sürece dair acil toplanma alanlarına da yer veren parti, güvenli toplanma

alanlarını koşullara uygun şekilde tasarladıklarını ve bunun devam edeceğini belirtmektedir. Yerel yönetimleri de afet politikasının yürütülmesinde önemli bir araç olarak gören AK Parti, yine bu bölümde yerel yönetimlere afet risk azaltma çalışmalarına ve köylerin de afetlere karşı dirençli hale gelmesi için teşvik etmeye devam edeceklerini belirtmiştir. Yine bu bölümde afet riskine karşı şehirleri ekonomik açıdan da dirençli hale getireceklerini vaat etmiştir. Yine burada, afet sonrası süreçteki iyileşmeye yönelik de bütüncül bir yaklaşım içinde hareket edeceklerini seçmenlere beyan etmiştir. Bu bölüm altında yer alan ‘Kentsel Risk Kalkanı’da ise afet terimine geniş yer verilmiştir. Afetlere karşı şehirlerin dayanıklılığını arttırmayı amaçlayan ‘Kentsel Risk Kalkanı’ modeli seçmenlere anlatılmıştır. Bu alt bölümde, afet sözcüğü ‘afet riski’, ‘afetlere karşı direnç’, ve ‘afet yönetimi’ gibi temalar eşliğinde kullanılarak, şehirlerin afetlere karşı hazırlıklı olmasını ve zararın en aza indirmeyi amaçlayan proaktif bir anlayışı öne çıkarmaktadır. 6 Şubat Depremlerinin etkisiyle afet sözcük deprem odaklı bir vurgu taşımının yanı sıra çözüm odaklı bir tonda da ele alınmıştır. Kentsel Risk Kalkanı modeli çerçevesinde tüm ülkeyi kapsayacak şekilde afet, risk ve krizlere karşı şehirleri dirençli hale getireceğini vaat etmiştir. AK Parti ‘Dirençli Şehirler’ ana bölümünde afet terimini ‘Türkiye Yüzyılı’ vizyonu ile bağlantılı şekilde de afete karşı dirençli şehirler hedefini ortaya koyarken toplumun güven ve refahını önceleyen, millet-devlet birliğini vurgulayan, hizmet odaklı bir politika ile güçlü devlet imajını pekiştiren bir anlayışı seçmenlere sunmuştur. Parti, ortaya koyduğu vaatlerde bir yandan milletin yanında imajını pekiştirirken diğer yandan da geçmişteki icraatlerini de öne çıkararak muhalefetin vaatlerine karşı kendilerinin hayata geçirdiği projeleri anlatarak seçmen nezdinde güvenilirlik sağlamayı amaçlamıştır. AK Parti’nin bu bölümde ortaya koyduğu güçlü devlet vizyonu afet anında devletin liderliğini muhafazakar boyutuyla güvenilir otorite anlayışını yansıtmakla birlikte düzen ve istikrar vurgusunu da pekiştirmektedir. AK Parti, bu bölümde ortaya koyduğu vaatler ve hedefler eşliğinde özellikle hem muhafazakar ideolojinin temel değerlerinden olan toplumsal dayanışma ruhunu yansıtırken hem de YERELBİLGİ, AFAD gibi modern çözümleri de öne çıkararak muhafazakar seçmene hem geleneksel değerlerine bağlılığını koruduğunu hem de modern güçlü Türkiye idealini ortaya koyduğunu anlatmıştır.

‘Türkiye Yüzyılında Şehir ve Çevre’ ana başlığım altında ise afet terimini ‘Türkiye Yüzyılı’ vizyonu bağlamında iklim değişikliği ve doğal afetlere karşı hazırlıklı, riskleri bilen ve bunu yönetebilme kabiliyeti olan şehirler ekseninde kullanmıştır. ‘Yatay Şehirler’ alt başlığında afet terimine yer veren parti, burada ise afet öncesi dönemdeki hazırlıklar bağlamında yatay şehirleşme ile afete karşı dirençli yapıları geliştirmenin önemini anlatarak,

seçmenlere bunu vaat etmiştir. ‘Çevreye Duyarlı Şehirler’ alt başlığında ise afet terimi, afet yönetimi çerçevesinde kullanılarak doğal afetlere karşı risk bilen ve yöneten şehirler yapılacağı seçmenlere beyan edilmiştir. ‘İklim Uyumlu Şehirler’ alt bölümünde de afet terimine yer veren parti, iklim değişikliğine uyum kapsamında şehirlerin afetlere karşı risk yönetimi ve afet öncesi döneme hazırlık süreçlerini güçlendirme amacıyla kullanılmıştır. Afet terimik bir anlamda iklim değişikliğinin yol açabileceği doğal afetlere karşı şehirlerin hazırlıklı, dayanıklı ve uyum sağlayabilen yapılar haline gelmesinin gerekliliği çerçevesinde kullanılmıştır.

‘Hizmet ve Eser Belediyeciliği’ ana başlığının altında ise afet terimi belediyelerin afet ve kriz yönetimi alanında geçmiş dönemdeki başarılarını ve gelecek dönem için vaatlerini vurgulamak adına kullanılmıştır. Afet terimine, 6 Şubat Depremleri gibi yıkıcı depremlere de atıfta bulunan parti, belediyelerin afet öncesi döneme dair hazırlık, afet anındaki müdahale ve afet sonrası dönem içindeki iyileştirme süreçlerinde yer aldığı rolleri bağlamında yer vermiştir. Hizmet ve eser belediyeciliğin önemli bir unsuru olarak afetler sadece reaktif bir sorun olarak ele alınmaz aynı zamanda sürdürülebilir şehirciliğin gelişimin de önkoşulu olarak işlenir. AK Parti, geçmiş dönemdeki hızlı müdahaleleri ile gelecekteki vaatlerini ortaya koyarak belediyelerin afetlere yönelik bütüncül bir yaklaşım benimsediğini seçmenlere göstermek istemiştir. (AK Parti, 2024:38-40) ‘Altyapı ve Üstyapı’ alt başlığında ise, afet terimine altyapı yatırımlarının afet risklerini yönetme ve dirençli kentsel yapılar oluşturma bağlamında yer verilerek uluslararası finansman destekleri ve afetlerle ilgili mevzuatlarla uyumluluğu gibi unsurlarla ilişkilendirilmiştir. Terim, afet riskiyle mücadele, iklim duyarlı altyapı ve dirençli şehirlerin önemli bir parçası olarak ele alınmıştır. Parti, altyapı ve üstyapı yatırımlarını afet risk yönetimiyle bütünleştirerek, bir yandan geçmiş dönemdeki başarıları diğer yandan da gelecekteki proaktif önlemleri öne çıkarmaktadır. Terim bu alt bölümde, deprem, sel gibi doğal afetleri kapsadığı gibi iklim değişikliğinden kaynaklı riskleri de içermektedir. Bu bağlamda da dirençli şehirler ve yeşil şehirler oluşturma hedefini yapabilmek için afet yönetimi belediyelerin altyapı projelerinde zorunlu bir uyum unsuru olarak konumlandırılmıştır. ‘Sosyal Konut ve Kentsel Dönüşüm’ alt başlığında ise afet terimine, deprem riskine odaklanarak, kentlerin afetlere karşı dayanıklı hale gelmesi amacıyla yer verilmiştir. Beyannamede, geçmiş dönemdeki yıkıcı depremlere atıfta bulunarak, hayata geçirdikleri konut projelerine değinilmiş ve afetten zarar gören vatandaşlar için kalıcı, güvenli ve modern alanlar oluşturmak adına sosyal konut projeleri yaptıkları vurgulanmıştır. Bu alt başlıkta, kentsel dönüşüm projelerine de yer veren parti, ‘yikan değil, yapan’ bir anlayışla temel hedeflerinin afetlere karşı güvenli şehirler oluşturmak olduğunu seçmenlere

anlatarak afet riskine karşı yapıların yeniden inşa edilmesini önceleyen bir politika benimsediğini seçmenlere anlatmıştır. ‘Coğrafi Bilgi Sistemleri’ alt başlığında ise yerel yönetimlerin imar ve planlama faaliyetleri açısından hayati öneme sahip olduğu vurgulanan Coğrafi Bilgi Sistemlerine yer veren parti, Çevre Şehircilik Bakanlığı tarafından kurulan Coğrafi Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğüne koordine edilen Ulusal Coğrafi Veri Portalı ile afet yönetimi için gerekli tüm verilerin incelenerek, afetlere karşı gerekli önemlerin alınacağı vurgulanmıştır. AK Parti’nin iktidarında hayata geçirilen bu portal, afetlere karşı dirençli şehirler oluşturmak adına kritik bir araç olarak değerlendirilmiş ve afet riski analizi için coğrafi verilerin toplanmasını, analiz edilmesini ve paylaşılmasını sağlayan önemli bir platform olarak konumlandırılmıştır. ‘Afet ve Kriz Yönetimi’ alt bölümünde ise başlıktan da anlaşılacağı gibi afet teriminin en yoğun ve ayrıntılı biçimde ele alındığı bölüm olmuştur. AK Parti, son yıllardaki koronavirüs salgınına ve 6 Şubat Depremlerine atıfta bulunarak, yerel yönetimlerin afet ve kriz yönetimindeki rolünü öne çıkarmıştır. Geçmiş dönemdeki başarılı icraatlarını referans gösteren parti, gelecek döneme dair stratejilerini de seçmenlere anlatmıştır. Afet terimi, doğal afetler, salgınlar ve genel kriz durumları ekseninde sıkça kullanılmış olup, önleme, müdahale ve iyileştirme aşamalarını da kapsayan bir anlayışla işlenmiştir. Yerel yönetimlerin, afet ve kriz anlarında merkezi yönetim ve STK’ların koordinasyonunda kritik bir role sahip olduğu anlatılmış ve salgın, deprem gibi geçmiş dönemler örnek verilerek afet ve kriz yönetiminin önemime dikkat çekilmiştir. Afet terimine, olumsuzlukların en hafif şekilde atlatılabilmesi için tedbirlerin alınması gerektiği vurgusuyla yer verilmiştir. Bu bölümde, 22 yıllık iktidarı boyunca afet ve kriz anında hayata geçirdiği faaliyetleri de listeleterek, afet ve kriz yönetimindeki çok yönlü, koordineli ve hızlı müdahale odaklı bir yaklaşımı benimsediğini seçmenlere anlatmak istemiştir. Ortaya koyduğu bu politika ile yerel yönetimlerin kurumsal kapasiteyi güçlendirmeyi, merkezi yönetim ve sivil toplum kuruluşlarıyla iş birliğini arttırmayı ve afetzedelerin ihtiyaçlarını en hızlı biçimde yerine getirmeyi amaçlamaktadır. İcraatlarını sıralayarak, afet sonrası için hızlı ve koordineli müdahaleyi, arama-kurtarma ve enkaz kaldırmayı, afetzedelerin temel ihtiyaçlarının karşılanmasını, geçici barınmayı, altyapı desteğini ve sağlık, sosyal hizmet yardımlarını öne çıkaran bir politika izlemiştir. Bunun yanı sıra yine afet sonrası dönem için kriz yönetiminde teknolojiye ve veriye dayalı yönetim anlayışını benimsediklerini seçmene beyan ederek, bu süreçte kamuoyunu bilgilendirmenin ve şeffaflığın önemine değinmiş ve geçmiş dönemde bunu yaptıklarını belirtmiştir. Bu bölümde dikkat çeken bir diğer nokta ise, afet politikalarının ‘güçlü lider, güçlü iktidar ve güçlü yerel yönetimler’ vizyonu ile ortaya konması olmuştur. 22 yıllık iktidarın lideri

Recep Tayyip Erdoğan önderliğinde güçlü yerel yönetim anlayışıyla afet ve kriz yönetiminin başarıyla hayata geçirildiği vurgulanmıştır.

Afet terimine geniş yer ayırdığı bu bölümde AK Parti, belediyelerin afet politikalarını partinin muhafazakar-demokrat ideolojisiyle uyum içinde seçmene beyan etmiştir. Hizmet odaklı siyaset, toplumsal dayanışma, merkezîyetçi ancak yerel inisiyatifi destekleyen bir yönetim anlayışını seçmenlere sunmanın yanı sıra manevi değerlere vurgu ve sorunlara hızlı ve etkili çözümler hedefleyen pragmatik-teknolojik bir yaklaşımı benimsediğini ortaya koymuştur. AK Parti, seçmenlere afet sonrası dönem için muhafazakar literatürde sıkça kullanılan, kültürel ve tarihi değerleri canlandırma anlamı taşıyan ihya kavramını da kullanarak, şehirlerin ‘yeniden ihya ve inşa’ edileceği sözünü vermiş ve bu süreçte ‘maddi ve manevi yaraların da sarılacağı’ vurgulamıştır. Çocuklara yönelik kültürel etkinlikler ve psikolojik destek birimlerini de hayata geçirdiklerini anlatarak, toplumun manevi ihtiyaçlarına da odaklandığını öne çıkarmıştır. Parti, afet sonrası dönem için sadece fiziksel boyutta değil manevi boyutta afetzedelerin iyileşmesine yönelik adımlar attığını anlatarak, milli ve manevi değerlere ideolojisi ile uyumlu şekilde vurgu yapmıştır.

SONUÇ

CHP ve AK Parti’nin 2024 seçim beyannamelelerinde yer alan afet politikaları söylem analizine tabi tutulup karşılaştırıldığında partilerin ideolojik eksenlerinden dolayı farklılık gösterdiği ortaya çıkmıştır. Her iki partide 6 Şubat 2023 Depremlerin etkisiyle deprem odaklı politikalar geliştirmiş ve iklim değişikliğine uyumu vurgulamış olsa da, CHP sosyal demokrat kimliğini afet politikasına yansıtmış olup, seçmenlere halkçılık ve sosyal demokrasinin temel değerlerinden olan halkın güvenliğini ve refahını birincil sıraya koyan sosyal adalet vurgusuyla seslenmektedir. CHP, afet politikalarını siyasi bir mücadele alanına konumlandırarak, seçmene, partinin ideolojik duruşu olan halkçılık ve sosyal demokrasinin temel unsurlarından biri olan halkın güvenliğini ve refahını birincil sıraya koyan bir adalet anlayışla seslenmektedir. Yine ideolojik duruşuna paralel şekilde, sosyal demokrasinin ilkelerini yansıtacak şekilde eşitlik, dayanışma, adalet, katılımcılık ve toplum odaklı değerleri önceleyen halkçı belediyeçilik anlayışıyla seçmenlerin karşısına çıkmıştır. AK Parti muhafazakar-demokrat kimliğiyle uyumlu vaatler ortaya koymuştur. Halka hizmeti odağına alan, toplumsal dayanışma ve kader birliği gibi temaları öne çıkararak, yereli göz ardı etmeyen bir merkezîyetçi yönetim anlayışıyla seçmenlere seslenmiştir. Vaatlerini sunarken manevi değerlere de vurgu yapan parti, geçmiş dönemdeki başarılarını da

öne çıkararak, halk nezdinde güven oluşturmayı ve güçlü devlet-güçlü liderlik önderliğindeki afet yönetim anlayışını de öne çıkarmıştır.

Partilerin afet politikalarında öne çıkan temalar arasında 6 Şubat 2023 Depremlerinin etkisiyle ikisi de deprem odaklı afet politikalarına yer verirken, iklim değişikliğine uyumu, depreme karşı dayanaklı şehirleri ve dezavantajlı kesimleri öne çıkaran bir afet politikası ile seçmenin karşısına çıkmıştır. Burada ki benzer temaların öne çıkmasının sebebi ise Türkiye'nin deprem riski yüksek bir ülke olmasından ve bunun da politikalara yansımından kaynaklanmasındır. Öne çıkan temalar arasındaki en büyük farklardan biri ise, AK Parti güçlü devlet anlayışıyla daha merkeziyetçi bir yaklaşımı benimseyerek TOKİ , AFAD gibi devlet kurumlarının liderliğini ve merkezi planlamayı öne çıkarmasıdır. Parti, altyapı dayanıklılığına da vurgu yaparak teknolojik entegrasyon ve 'Türkiye Yüzyılı' vizyonu ile uyum içinde bir afet politikası izliyor.

CHP ise, yerel yönetimlerde daha özerk bir anlayışı benimsediği için afet politikalarını belediyelerin inisiyatifine bırakan vaatleri öne çıkarıyor. CHP, kapsayıcı, sürdürülebilir ve dirençli yerel yönetim vizyonu ile seçmen karşısına çıkarken aynı zamanda iktidar partisinin afet yönetimine de eleştirel bir bakış sunuyor. AK Parti, teknolojik altyapıya vurgu yapan ve devlet destekli yenilikçi çözüm önerilerini öne çıkarırken, CHP afet yönetimindeki teknolojik kullanımı daha az öne çıkarıyor. AK Parti afet yönetim politikalarına CHP'ye oranla çok daha geniş yer ayırmıştır. CHP afet politikalarını anlatan ayrı bir bölüme yer vermezken, AK Parti seçim beyannamesinde ayrı bir bölüm ayırmıştır. CHP, afet politikalarını anlatırken teknik detaylardan yoksun ve finansal düzeyde uygulanabilirliğe somut öneriler sunamazken, iktidar partisi olarak AK Parti'nin hayata geçirdiği somut projelerini anlatarak vaatlerde bulunması ise seçmen nezdindeki güvenilirlik açısından dikkat çekici bir nokta olmuştur.

Her iki parti de afet öncesi hazırlıkları incelemiştir ve depreme karşı hazırlıklı ve dayanıklı yapıların öneminin altını çizmiştir. Ancak AK Parti, afet öncesi hazırlıkları yerel yönetimlerin merkezi yönetime entegre edilerek, devlet odaklı dijital teknolojileri önceleyen bir yaklaşım sergilerken CHP teknolojik yeniliklere daha az vurgu yaparken yerel yönetimlerinin özerkliği çerçevesinde vatandaşların aktif katılımını ve yerel altyapının güçlendirilmesini öne çıkaran bir anlayışı desteklemiştir. Her iki parti dirençli ve sürdürülebilir şehirleri öne çıkarırken, AK Parti afet öncesi ve sonrası için bütüncül bir yaklaşım sergilemiş olup merkezi yönetim liderliğinde ve teknolojik altyapı destekli bir çerçeve sunuyor. Parti, geçmiş deneyimlerin ışığında çözüm odaklı bir perspektif sunarak afet sonrası hızlı yeniden inşayı, iyileşmeyi,

dijital koordinasyonu ve risk azaltmayı öne çıkaran bir anlayışla seçmenlerin karşısına çıkmıştır. Müdahale kapasitesini maksimize etme, kurumlar arası koordinasyon gibi temaları öne çıkararak, kalıcı konutlar, ekonomik altyapı, akıllı şehir uygulamaları vurgulanmıştır. AK Parti afet sonrası dönem için vizyonunu daha çok merkezi koordinasyona dayalı, teknolojik entegrasyon ve hızlı yapısal müdahaleye dayalı bir eser belediyciliği yaklaşımıyla seçmen karşısına çıkarken, CHP halkçı belediycilik vurgusuyla vatandaş katılımını, sosyal duyarlılığı ve yerel demokrasiyi öne çıkaran bir vizyon sunmuştur. CHP, mevcut sistemin eksikliklerini eleştirerek yerel yönetim odaklı, risk azaltma ve güvenli yerleşim yerleri ekseninde bir politika izlemiştir. Vatandaş odaklı karar alma, toplanma alanlarının korunması ve insani/doğaya saygı gibi sosyal boyutların ağır bastığı bir anlayışı benimsemiştir. Yerel yönetim inisiyatifinin de öne çıktığı afet sonrası döneme dair politikalarda sosyal adalet ve katılım vurgusu da yapmıştır.

Kaynakça

- AK Parti (2024), Yerel Seçim Beyannamesi, İstanbul: AK Parti Yay.
- Arklan, Ü., Tanacı, F. (2020). Seçim Kampanyalarına Beyannameler Bağlamında Bir Bakış: 31 Mart 2019 Yerel Seçimleri Örneğinde Karşılaştırmalı Bir İnceleme. Süleyman Demirel Üniversitesi, *Vizyoner Dergisi*, 11(26), 1-29. doi:10.21076/vizyoner.658686
- Aytaç, S. Erdem. (2017). Türkiye’de Siyasi Partilerin Seçim Beyannamelerindeki Politika Öncelikleri, 2002–2015, *Journal of Political Sciences* 26.2, 7-26.
- Bongrand, M. (1992). Politikada Pazarlama. İstanbul: İletişim Yay.
- CHP (2024), Yerel Seçim Bildirgesi, İstanbul: CHP Yay.
- Doğanay, Ü. (2007). Akp’nin Demokrasi Söylemi Ve Muhafazakarlık: Muhafazakardemokrasiye Eleştirel Bir Bakış, Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 61/1, 65-88
- Duruel, M. (2023). Afet Yönetiminde Yerel Yönetimlerin Etkinliği: 6 Şubat Depremi Hatay Örneği. *International Journal of Social and Humanities Sciences Research (JSHSR)*, 10(99), 2404-2418.
- Erdoğan, R. T. (2004). “Uluslararası Muhafazakârlık ve Demokrasi Sempozyumu Açılış Konuşması”. Uluslararası Muhafazakârlık ve Demokrasi Sempozyumu.. İstanbul: AK Parti Yay.
- Erdoğan, C. (2017). Cumhuriyet Halk Partisi’nin Tek Parti Dönemi Sonrası İdeolojik Evrimi: Özgürlükçü Muhalefet, Ortanın Solu Ve Demokratik Sol (1950-1980). *The Journal of Academic Social Science*, 53(53), 299-318.
- Ergünay, O. (1996). Afet Yönetimi Nedir? Nasıl Olmalıdır? TÜBİTAK Deprem Sempozyumu Bildiriler Kitabı. Ankara: TÜBİTAK Yay.
- Ertürk, K. Ö., Şeşen, E. (2017). Bir Halkla İlişkiler Aracı Olarak Seçim Beyannameleri: 2000’li Yıllar Üzerine Bir İnceleme. *Erciyes İletişim Dergisi*, 5(1), 60-80.
- Gül, S. S., Nizam, Ö. K. (2021). Sosyal bilimlerde içerik ve söylem analizi. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (42), 181-198.
- Güngör, B. (2020). Söylem Yaklaşımı Üzerine Bir Kavram Çalışması Ve Eleştirel Söylem Analizi. *Kritik İletişim Çalışmaları Dergisi*, 2(2), 1-11.
- Gür, T. (2013). Post-Modern Bir Araştırma Yöntemi Olarak Söylem Çözümlemesi, *Zeitschrift für die Welt der Türken Journal of World of Turks*, 5/1, 185-202
- Koçak, P. G., Balcı, Ş. (2024). 7 Haziran Ve 1 Kasım 2015 Genel Seçimlerinde Partilerin Seçim Beyannamelerinde Kadına Yönelik Söylemler. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 4(57), 549-569.
- Korkın, E., Öztıp, S. (2022). Büyükşehir Belediyeleri Stratejik Planlarında Afet Yönetimi. *Medeniyet Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 61-75.

- McNair, B. (2018). An Introduction to Political Communication. Oxon: Routledge.
- Nordquist, R. (2020). Understanding the Use of Language Through Discourse Analysis, ThoughtCo, Aug. 26, (thoughtco.com/discourse-analysis-or-da-1690462)
- Oktay, M. (2002). Politikada Halkla İlişkiler. İstanbul: Der'in Yayınları
- Öziüdoğru, B. (2023). Türkiye Yüzyılı Ve Muhafazakâr Devrimcilik: Ak Parti Siyasetinde Yeni Bir Söylem. *Muhafazakar Düşünce Dergisi*, 19(65), 192-217.
- Sakarya, İ. (2025). 2024 Yerel Seçim Vaatlerinin Gölgesinde Kentsel Mekânı Tartışmak. *Planlama*, 35(1), 35-49. doi:10.14744/planlama.2024.13334
- Tercan, B. (2018). Türkiye’de Afet Politikaları Ve Kentsel Dönüşüm. *Abant Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 3(5), 63-74.
- Tok, T. N. (2012). Türkiye’deki Siyasal Partilerin Eğitim Söylemleri Ve Siyasaları. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 2(2), 273-312.